

Till Region Norrbotten
rus@norrbotten.se

Remissvar Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten 2030

Inledning

Svenska Tornedalingars Riksförbund-Tornionlaaksolaiset tackar för möjligheten att lämna remissyttrande på Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten 2030. Förbundet kommer nedan att yttra sig utifrån en helhetsbedömning av dokumentet med särskilt fokus på nationella minoriteter. Förbundet tillstyrker inte strategin i dess nuvarande utformning då den är ett gott exempel på strukturell diskriminering. Hela strategin speglar majoritetssamhällets syn på utveckling och behov inom till exempel utbildning, kompetensförsörjning, hälso- och sjukvård samt arbetsmarknad - trots att en betydande del av länets befolkning talar meänkieli, finska eller samiska.

Synpunkter på visionen

Visionen "Norrbotten – Sveriges mest välkommande och nytänkande län" förpliktigar och är ambitiöst satt. Tyvärr är innehållet i strategin exkluderande i förhållande till visionen. Det är ett synnerligen anmärkningsvärt förhållningssätt att exkludera en betydande del av länets befolkning, de nationella minoriteterna och urfolket samer. Speciellt anmärkningsvärt blir det då Avdelningen för regional utveckling inbegriper även kultur där kulturplanen är ett styrdokument. I kulturplanen är nationella minoriteter och urfolk en viktig del.

Synpunkter på strategins innehåll – det minoritetspolitiska perspektivet saknas helt!

I regeringens proposition för En stärkt minoritetspolitik (2017/2018:199) konstateras att de nationella minoritetsspråken är en levande del av det gemensamma kulturarvet och samtidigt en av de faktorer som utgör grunden för gruppernas status som nationella minoriteter. I minoritetsspråken är stora kulturella värden och unik kunskap integrerade, och om de dör ut riskerar även betydande delar av de nationella minoriteternas kulturarv att gå förlorade i Norrbotten. I nära 20 år har en särskild och samlad politik varit gällande för att stärka de nationella minoriteterna. Tio av länets 14 kommuner ingår i en eller flera av förvaltningsområden för meänkieli, samiska respektive finska. Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk gäller även för Region Norrbottens verksamhet.

Den nationella minoritetspolitiken är tvärssektoriell och består av olika komponenter som ska samverka för att åstadkomma rättighets- och måluppfyllelse. Lagstiftningen fastslår bland annat det allmännas skyldigheter att främja språk och kultur, att ge inflytande och delaktighet, att motverka diskriminering och utsatthet, att ge möjligheter till omsorg, utbildning och egen organisering. Detta innebär även att nationella minoriteters hälsosituation ska beaktas.

De minoritetspolitiska målen i Sverige har varit svåra att uppnå då myndigheter och andra aktörer ibland undviker åtgärder som kan uppfattas som särbehandling av en särskild grupp individer. Det finns en strävan efter att behandla alla på lika sätt, vilket kan leda till att minoritetsgruppernas särskilda behov inte uppmärksammas. Förbundet ser ingen positiv särbehandling i denna strategi – en fullständig och effektiv jämlikhet mellan minoriteterna och majoritetsbefolkningen innebär att regionala aktörer ska ta hänsyn till särskilda omständigheter och lagstiftning.

Det minoritetspolitiska perspektivet saknas helt i den regionala strategin, trots att företrädare för nationella minoriteter deltagit och trots att det i samråd lyfts upp att nationella minoriteter ska vara synliga i den regionala utvecklingsstrategin. 20 år av minoritetspolitik har haft en liten påverkan hittills i länet och flera av de nationella minoritetsspråken är hotade och riskerar att dö ut. Det pågår alltså en språkbytesprocess, majoritetsspråket svenska har tagit över och dominerar på i stort sett alla samhällsområden och i de flesta situationer där språken kan användas. Om språken dör ut förlorar Norrbotten en viktig del av regionens identitet och därmed även regionens direkta mångfald.

Regeringens proposition En stärkt minoritetspolitik (2017/2018:199) bedömer att en fungerade överföring av språk och kultur mellan generationer är en central uppgift för minoritetspolitiken. Att bryta den pågående språkbytesprocessen kräver en fortsatt en aktiv hållning från det allmänna i syfte att stärka de nationella minoritetsspråken. Det är i verksamheterna inom kommuner och landsting där dessa rättigheter ska förverkligas, till exempel inom vård, omsorg och utbildning. Det är alltså kommuner och landsting som i stor utsträckning har att omvandla de nationella minoriteternas rättigheter till operativ verksamhet. Varje myndighetsutövare på nationell, regional och lokal nivå bör ha den kunskap som krävs för att se hur olika uppdrag och insatser tillsammans kan garantera att rättigheter respekteras, skyddas och uppfylls.

Regionala utvecklingsstrategin har en ytterst snäv tolkning av begreppet mångfald som endast gällande etnicitet. När det gäller mångfald är det viktigt att utgå ifrån de sju diskrimineringsgrunderna; kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

I strategin omnämns barnkonventionen och artikel 30 ska beaktas särskilt: *Barnet, som tillhör minoritetsgrupper eller ursprungsbefolkningar, har rätt till sitt språk, sin kultur och religion.*

Enligt Agenda 2030 ska det byggas fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen där de mänskliga rättigheterna skyddas. De nationella minoriteternas rättigheter är en del av de mänskliga rättigheterna.

Förbundet har tagit del av Luleå kommuns remissyttrande (§226, Luleå kommun, protokoll kommunstyrelsen 2018-09-10) och understryker att kommunen gör en korrekt bedömning när det gäller nationella minoriteter och minoritetspolitik.

Handlingar som den regionala utvecklingsstrategin ska ta hänsyn till:

Nästa steg? Förslag för en stärkt minoritetspolitik, SOU 2017:60

En stärkt minoritetspolitik, prop 2017/18:199

Nystart för en stärkt minoritetspolitik, Skr 2017/18:282

Demokratiberedningen Verksamhetsrapport 2017-2018

Dag som ovan

Kerstin Salomonsson
Förbundsordförande

Maja Mella
Verksamhetsledare

